

HR

PRILOG

Smjernice

**za utvrđivanje financijskih ispravaka koje u slučaju nepoštovanja pravila o javnoj nabavi
Komisija primjenjuje na izdatke koje u okviru podijeljenog upravljanja financira Unija**

Sadržaj

1.	Uvod.....	3
1.1.	Svrha i područje primjene smjernica.....	3
1.2.	Pravna osnova i referenti dokumenti.....	4
1.2.1.	<i>Smjernice o financijskim ispravcima.....</i>	5
1.2.2.	<i>Pravo Unije koje se primjenjuje na sklapanja ugovora koja nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćena direktivama o javnoj nabavi.....</i>	5
1.3.	Kriteriji koje treba uzeti u obzir pri odlučivanju o tome koju stopu ispravka primijeniti.....	6
2.	Glavne vrste nepravilnosti i odgovarajuće stope financijskih ispravaka	8
2.1.	Poziv na nadmetanje i dokumentacija za nadmetanje.....	8
2.2.	Ocjena ponuda.....	14
2.3.	Provedba ugovora.....	17

1. Uvod

1.1. Svrha i područje primjene smjernica

Smjernice za financijske ispravke treba prije svega primjenjivati u slučaju nepravilnosti koje predstavljaju povredu pravila o javnoj nabavi primjenjivih na ugovore financirane iz proračuna Unije koji podliježu metodi podijeljenog upravljanja. Ta su pravila o javnoj nabavi utvrđena direktivama o javnoj nabavi kako je određeno u odjeljku 1.2. (dalje u tekstu – „direktive”) i relevantnom nacionalnom pravu.

Stope ispravaka navedene u odjeljku 2. primjenjuju se i na ugovore koji nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćeni direktivama¹. Raspon stopa od 5 % do 100 % utvrđen u odjeljku 2. jednak je rasponu utvrđenom u Odluci Komisije od 19. listopada 2011. o odobrenju smjernica o načelima, kriterijima i okvirnim rasponima koje će se primjenjivati na financijske ispravke koje Komisija izvršava u skladu s člancima 99. i 100. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006¹ (dalje u tekstu – „Odluka o financijskim ispravcima”). Kada je riječ o člancima 97. i 98. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1198/2006 od 27. srpnja 2006., jednaki raspon stopa ispravaka utvrđen je, *mutatis mutandis*, u „Smjernicama o načelima, kriterijima i okvirnim rasponima koje će se primjenjivati na financijske ispravke koje Komisija izvršava u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1198/2006” i primjenjuje se na Europski fond za ribarstvo (dalje u tekstu – „smjernice za EFR”). Kada je riječ o članku 44. Odluke Vijeća 2007/435/EZ od 25. lipnja 2007., članku 46. Odluke br. 573/2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. svibnja 2007., članku 48. Odluke br. 574/2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. svibnja 2007. i članku 46. Odluke br. 575/2007/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. svibnja 2007., sličan pristup primijenjen je i u Odluci Komisije C(2011)9771 od 22. prosinca 2011. o odobrenju smjernica o načelima, kriterijima i okvirnim rasponima koje će se primjenjivati na financijske ispravke koje Komisija izvršava u okviru četiriju fondova općeg programa „Solidarnost i upravljanje migracijskim tokovima” (dalje u tekstu „Odluka o financijskim ispravcima za IF, ERFIII, EBF i RF”).

Ovim se smjernicama zamjenjuju i ažuriraju prethodne smjernice o istom predmetu (vidi uvodnu izjavu 5. te Odluke). Ažurirane smjernice odražavaju iskustvo stečeno primjenom prethodnih smjernica. Namjena im je pojasniti ispravke koji će se primjenjivati u skladu s načelom proporcionalnosti i uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu. Glavne razlike u usporedbi s prethodnim smjernicama sljedeće su: 1) detaljnije objašnjenje razine ispravaka koji će se primjenjivati u nekim slučajevima uz uvođenje jasnijih kriterija; 2) uključivanje dodatnih nepravilnosti koje nisu navedene u prethodnoj smjernici, a koje odgovaraju slučajevima u kojima su nepravilnosti otkrivene tijekom revizija Unije i za koje su izvršeni financijski ispravci; 3) usklađivanje razine ispravaka u pogledu ugovora na koje se primjenjuju direktive i načela Ugovora. Nadalje, područje primjene smjernica prošireno je jer se nove smjernice primjenjuju i na druge rashode koji nisu rashodi strukturnih fondova ili Kohezijskog fonda.

Te bi smjernice trebalo primjenjivati prilikom izvršavanja financijskih ispravaka povezanih s nepravilnostima otkrivenima nakon datuma njihova donošenja. U pogledu nalaza revizije i financijskih ispravaka strukturnih fondova, Kohezijskog fonda, EFR-a i četiriju fondova općeg

¹ C(2011) 7321 završna verzija.

programa „Solidarnost i upravljanje migracijskim tokovima” za koje je na dan donošenja ovih smjernica u tijeku kontradiktorni postupak s državama članicama, Komisija će primijeniti prethodne postojeće smjernice (navedene u uvodnoj izjavi 5. te Odluke) ili ove smjernice, uz osiguranje da je stopa ispravka stopa koja je povoljnija za državu članicu.

Ove se smjernice odnose i na potrebu za ispravkom ocjena ponuda na koje su utjecali sukobi interesa; u tom pogledu uvedena je posebna vrsta nepravilnosti u odjeljku 2. (vidi nepravilnost br. 21).

Ove smjernice doprinose i razmatranju preporuke Europskog parlamenta o davanju razrješnice za 2010. radi usklađivanja postupanja s pogreškama u javnoj nabavi za sljedeća područja politika: poljoprivredu i prirodne resurse, koheziju, energetiku i promet, te promicanju veće usklađenosti količinskog određivanja nepravilnosti u javnoj nabavi od strane Europskog revizorskog suda i Komisije. Komisija će pozvati Europski revizorski sud na primjenu ovih smjernica u kontekstu njegova revizorskog rada radi razmatranja prethodno navedene preporuke Europskog parlamenta.

Vrste nepravilnosti opisane u odjeljku 2. najčešće su vrste nepravilnosti. Ostale nepravilnosti koje nisu navedene u tom odjeljku trebalo bi rješavati u skladu s načelom proporcionalnosti i, kada je moguće, analogno vrstama nepravilnosti koje su utvrđene u ovim smjernicama.

Kada otkrije nepravilnosti povezane s nesukladnošću s pravilima o javnoj nabavi, Komisija utvrđuje iznos financijskog ispravka koji se primjenjuje u skladu s ovim smjernicama. Iznos financijskog ispravka izračunava se s obzirom na iznos rashoda koji je prijavljen Komisiji i koji se odnosi na ugovor (ili njegov dio) na koji je nepravilnost utjecala. Postotak odgovarajućeg raspona primjenjuje se na iznos predmetnih rashoda koji su Komisiji prijavljeni za predmetni ugovor. Jednaku stopu ispravka trebalo bi primijeniti i na sve buduće rashode povezane s istim predmetnim ugovorom prije nego što se taj rashod potvrdi Komisiji. Praktičan primjer: Iznos rashoda prijavljenih Komisiji za ugovor o radovima sklopljen nakon primjene nezakonitih kriterija iznosi 10 000 000 EUR. Ako je primjenjiva stopa ispravka 25 %, iznos koji treba oduzeti od izvješća o rashodima koje se dostavlja Komisiji iznosi 2 500 000 EUR. U skladu s tim, financiranje Unije smanjuje se na temelju relevantne stope financiranja. Ako naknadno nacionalna tijela budu namjeravala prijaviti dodatne rashode povezane s istim ugovorom i obuhvaćene istom nepravilnošću, na te bi rashode trebalo primjenjivati jednaku stopu ispravka. Na kraju, ukupna vrijednost plaćanja povezanih s ugovorom ispravlja se na temelju jednake stope ispravka.

Nepravilnosti utvrđuju i države članiceⁱⁱ. U tom slučaju od njih se zahtijeva da izvrše potrebne ispravke. Nadležnim tijelima u državama članicama preporučuje se primjena jednakih kriterija i stopa prilikom ispravka nepravilnosti koje su utvrdile njihove vlastite službe, osim ako primjenjuju strože standarde.

1.2. Pravna osnova i referentni dokumenti

Ovim se smjernicama u obzir uzimaju članak 80. stavak 4. Uredbe (EU, EURATOM) br. 966/2012 o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, sektorska pravila koja se primjenjuje na sufinanciranje Unije koje podliježe metodi podijeljenog upravljanja, direktiveⁱⁱⁱ i referentni dokumenti određeni u odjeljcima 1.2.1 i 1.2.2, odnosno Odluka o financijskim ispravcima, smjernice za EFR i interpretativna komunikacija Komisije br. 2006/C 179/2 o „Pravu Zajednice koje se primjenjuje na sklapanja ugovora koja nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćena odredbama direktiva o javnoj nabavi”.

U odjeljku 2. upućuje se na Direktivu 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga² i Direktivu 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama³. Ako je postupak javne nabave ili ugovor o javnoj nabavi uređen prethodnom ili naknadnom direktivom, ispravak će se izvršiti u skladu s odjeljkom 2., kada je moguće, ili analogno slučajevima opisanima u tom odjeljku. Nadalje, upućivanjem bi trebalo smatrati i različite nacionalne odredbe o javnoj nabavi kojima se prenose navedene direktive kada se analiziraju predmetne nepravilnosti.

1.2.1. Smjernice o financijskim ispravcima

Odluku o financijskim ispravcima primjenjuje se na programsko razdoblje 2007. – 2013.^{iv}. Njome se određuju opći okvir i rasponi paušalnih financijskih ispravaka koje Komisija primjenjuje na temelju metode podijeljenog upravljanja za Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond. Jednaki pristup određen Direktivom o financijskim ispravcima odražavaju i smjernice o EFR-u. U ovim smjernicama slijede se jednako razmišljanje i raspon ispravaka. Odlukom o financijskim ispravcima za IF, ERFIII, EBF i RF odražava se taj pristup u pogledu četiriju fondova općeg programa „Solidarnost i upravljanje migracijskim tokovima”. Dokumentom VI/5330/97 utvrđene su Smjernice za izračun financijskih posljedica prilikom donošenja odluke o poravnanju računa jamstva EFSJP-a.

1.2.2. Pravo Unije koje se primjenjuje na sklapanja ugovora koja nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćena direktivama o javnoj nabavi.

Kako je određeno u interpretativnoj komunikaciji Komisije br. 2006/C 179/02 o pravu Zajednice koje se primjenjuje na sklapanja ugovora koja nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćena odredbama direktiva o javnoj nabavi (dalje u tekstu „interpretativna komunikacija”), Sud Europske unije potvrdio je da se „pravila i načela Ugovora o EZ-u primjenjuju i na ugovore koji izlaze iz područja primjene direktiva”.

U skladu s točkama 1.1 i 1.2 interpretativne komunikacije, naručitelji iz država članica moraju postupati u skladu s pravilima i načelima Ugovora o funkcioniranju Europske unije kad god sklapaju javne ugovore koji su obuhvaćeni područjem primjene Ugovora. Ta načela uključuju slobodu kretanja roba (članak 34. UFEU-a), pravo poslovnog nastana (članak 49. UFEU-a), slobodu pružanja usluga (članak 56. UFEU-a), nediskriminaciju i jednako postupanje, transparentnost, proporcionalnost i uzajamno priznavanje.”

Sud je razvio niz osnovnih standarda za sklapanje javnih ugovora koji su proizašli izravno iz pravila i načela Ugovora o EZ-u. Načela jednakog postupanja i nediskriminacije na temelju nacionalnosti podrazumijevaju obvezu transparentnosti. Ta se obveza, u skladu sa sudskom praksom Suda^v, „sastoji od osiguranja, za potrebe svih potencijalnih ponuditelja, stupnja oglašavanja koji je dostatan za osiguranje da je tržište usluga otvoreno za tržišno natjecanje i nepristranost postupaka koje treba revidirati”.

Koncept „dostatnog stupnja oglašavanja”^{vi} treba tumačiti u svjetlu načela obuhvaćenih Ugovorom, kako ga tumači Sud i kako je sažet u interpretativnoj komunikaciji.

² SL L 134, 30.4.2004., str. 1. – 113.

³ SL L 134, 30.4.2004., str. 114. – 240.

U svjetlu odluka Suda u predmetima C-412/04⁴, zajedničkom predmetu C-147/06 i C-148/06⁵ te C-507/03⁶, u kontekstu postupka u slučaju povrede, kada tvrdi da postoji nesukladnost s pravilima i načelima Ugovora „Komisija mora utvrditi”

– da je bez obzira na činjenice da ugovor nije (ili nije u potpunosti) obuhvaćen odredbama direktiva, predmetni ugovor „bio od određenog interesa za poduzeće koje se nalazi u drugoj državi članici u odnosu na državu članicu relevantnog javnog naručitelja, i

– *da to poduzeće nije moglo izraziti interes za taj ugovor jer nije imalo pristup odgovarajućim informacijama prije sklapanja ugovora*”^{vii}.

U skladu sa stavkom 34. presude u predmetu C-507/03 „*sama izjava [Komisije] (...) da je prigovor napravljen u vezi s predmetnim ugovorom nije dostatna da bi se utvrdilo da je ugovor bio od određenog prekograničnog interesa i da je stoga bilo propusta u ispunjavanju obveza*”.

U tom kontekstu, kod određivanja slučajeva u kojima se navodno ne poštuje načela transparentnosti i nediskriminacije u ugovorima koji nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćeni odredbama direktiva, postoji potreba za određivanjem postoje li elementi kojima bi se potkrijepio prekogranični interes, uključujući sljedeće:

- predmet ugovora,
- njegovu procijenjenu vrijednost, specifičnosti predmetnog sektora (veličina i struktura tržišta, trgovinske prakse itd.),
- zemljopisni položaj mjesta izvršenja ugovora,
- dokaz ponuditelja iz drugih država članice ili izraženi interes trgovačkih društava iz druge države članice.

Bez obzira na postojanje određenog prekograničnog interesa^{viii} u odnosu na predmetni ugovor koji nije (ili nije u potpunosti) obuhvaćen odredbama direktiva, postoji potreba za ispitivanjem je li prijavljeni rashod za taj ugovor u skladu s nacionalnim pravilima o javnoj nabavi.

Ako postoji prekogranični interes ili nesukladnost s nacionalnim zakonodavstvom, Komisija može predložiti primjenu financijskog ispravka na temelju kriterija utvrđenih u nastavku u odjeljku 1.3. i rasponu ispravaka određenih u odjeljku 2. Kod ocjene slučajeva nesukladnosti s nacionalnim pravom o javnoj nabavi Komisija u obzir uzima nacionalna interpretativna pravila nadležnih nacionalnih tijela.

1.3. Kriteriji koje treba uzeti u obzir pri odlučivanju o tome koju stopu ispravka primijeniti

Ovim se smjernicama određuje raspon ispravaka od 5 %, 10 %, 25 % i 100 % koji se primjenjuju na rashode iz ugovora. Njima se uzimaju u obzir ozbiljnost nepravilnosti i načelo

⁴ Komisija protiv Italije [2008.] ECR I-619.

⁵ SECAP SpA i Santorso Soc. protiv Comune di Torino [2008.] ECR I-3565.

⁶ Komisija protiv Irske [2007.] ECR I-9777.

proporcionalnosti. Te se stope ispravaka primjenjuju kada nije moguće količinski točno odrediti financijske posljedice za predmetni ugovor.

Ozbiljnost nepravilnosti povezane s nesukladnošću s pravilima o javnoj nabavi i povezanog financijskog učinka na proračun Unije procjenjuje se uzimanjem u obzir sljedećih čimbenika: razine tržišnog natjecanja, transparentnosti i jednakog postupanja. Kada predmetna nesukladnost ima odvraćajući učinak na potencijalne ponuditelje ili kada nesukladnost dovodi do sklapanja ugovora s ponuditeljem s kojim nije trebalo sklopiti ugovor, to je snažan pokazatelj da je nepravilnost ozbiljna.

Kada je nepravilnost samo formalne prirode bez stvarnog ili potencijalnog financijskog učinka, neće se izvršiti ispravak.

Kada se u jednom natječajnom postupku otkriju brojne nepravilnosti, stope ispravaka nisu kumulativne. Najozbiljnija nepravilnost uzima se kao pokazatelj za donošenje odluke o stopi ispravka (5 %, 10 %, 25 % ili 100 %).

Nakon što je izvršen ispravak određene vrste nepravilnosti i država članica ne poduzima odgovarajuće korektivne mjere u pogledu ostalih natječajnih postupaka u kojima se nalazi jednaka vrsta nepravilnosti, stope financijskih ispravaka mogu se povećati na višu razinu ispravka (tj. 10 %, 25 % ili 100 %).

Financijski ispravak od 100 % može se primijeniti u najozbiljnijim slučajevima kada se tom nepravilnošću pogoduje određenom ponuditelju/kandidatu ili određenim ponuditeljima/natjecateljima ili kada se nepravilnost odnosi na prijevaru, koju je utvrdilo nadležno sudsko ili upravno tijelo.

2. GLAVNE VRSTE NEPRAVILNOSTI I ODGOVARAJUĆE STOPE FINANCIJSKIH ISPRAVAKA

2.1. Poziv na nadmetanje i dokumentacija za nadmetanje

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo / referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
1.	Izostanak objave poziva na nadmetanje	Članci 35. i 58. Direktive 2004/18/EZ Članak 42. Direktive 2004/17/EZ Odjeljak 2.1. interpretativne komunikacije Komisije br. 2006/C 179/02	Poziv za nadmetanje nije objavljen u skladu s relevantnim pravilima (npr. objava u Službenom listu Europske unije (SLEU) kada se to zahtijeva direktivama ^{ix}).	100 % 25 % ako se objava poziva na nadmetanje zahtijeva direktivama, a poziv ili pozivi na nadmetanje nisu objavljeni u SLEU-u, nego su objavljeni tako da poduzeće koje se nalazi u drugoj državi članici ima pristup odgovarajućim informacijama u pogledu javne nabave prije sklapanja ugovora tako da je moglo biti u mogućnosti dostaviti ponudu ili iskazati interes za sudjelovanje u dobivanju tog ugovora. U praksi to znači da je poziv na nadmetanje objavljen na nacionalnoj razini (u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili pravilima u tom pogledu) ili da se poštovalo osnovne standarde za objavu poziva na nadmetanje. Za više pojedinosti o tim standardima, vidi odjeljak 2.1. interpretativne komunikacije Komisije br. 2006/C

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo / referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
				179/02.
2.	Umjetna podjela ugovora o radovima/uslugama/nabavi robe.	<p>Članak 9. stavak 3. Direktive 2004/18/EZ</p> <p>Članak 17. stavak 2. Direktive 2004/17/EZ</p>	Projekt u vezi s radovima ili predložena nabava određene količine robe i/ili usluga dodatno je podijeljena tako da je izašla iz područja primjene direktiva, tj. spriječena je njezina objava u SLEU-u za cijelu skupinu predmetnih radova, usluga ili robe.	<p>100 %</p> <p>25 % ako se objava poziva na nadmetanje zahtijeva direktivama, a poziv na nadmetanje nije objavljen u SLEU-u, nego je objavljen tako da poduzeće koje se nalazi u drugoj državi članici ima pristup odgovarajućim informacijama u pogledu javne nabave prije sklapanja ugovora tako da je moglo biti u mogućnosti dostaviti ponudu ili iskazati interes za sudjelovanje u dobivanju tog ugovora. U praksi to znači da je poziv na nadmetanje objavljen na nacionalnoj razini (u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili pravilima u tom pogledu) ili da se poštovalo osnovne standarde za objavu poziva na nadmetanje. Za više pojedinosti o tim standardima vidi odjeljak 2.1. interpretativne komunikacije Komisije br. 2006/C 179/02.</p>

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo / referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
3.	Nesukladnost – s rokovima za zaprimanje ponuda, ili – s rokovima za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje ^x .	Članak 38. Direktive 2004/18/EZ Članak 45. Direktive 2004/17/EZ	Rokovi za zaprimanje ponuda (ili zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje) bili su kraći od rokova u direktivama.	25 % ako je smanjenje rokova ≥ 50 % 10 % ako je smanjenje rokova ≥ 30 % 5 % ako je drukčije smanjenje rokova (ta se stopa ispravka može smanjiti na od 2 % do 5 % kada se smatra da priroda i ozbiljnost nedostatka ne opravdavaju stopu ispravka od 5 %).
4.	Nedostatno vrijeme potencijalnim ponuditeljima/natjecateljima za dobivanje dokumentacije za nadmetanje.	Članak 39. stavak 1. Direktive 2004/18/EZ Članak 46. stavak 1. Direktive 2004/17/EZ	Rok za potencijalne ponuditelje/natjecatelje za dobivanje dokumentacije za nadmetanje prekratak je. Time se stvara neopravdana prepreka za otvaranje javne nabave za tržišno natjecanje. Ispravke se primjenjuje ovisno o pojedinom slučaju. Kod određivanje razine ispravka u obzir će se uzeti mogući olakšavajući čimbenici povezani sa specifičnošću i složnošću ugovora, a osobito moguće administrativno opterećenje ili poteškoće u dostavljanju	25 % ako je rok koji potencijalni ponuditelji/natjecatelji imaju za dobivanje dokumentacije za nadmetanje manji od 50 % rokova za zaprimanje ponuda (u skladu s relevantnim odredbama). 10% ako je rok koji potencijalni ponuditelji/natjecatelji imaju za dobivanje dokumentacije za nadmetanje manji od 60% rokova za zaprimanje ponuda (u skladu s relevantnim odredbama). 5 % ako je rok koji potencijalni

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo / referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
			dokumentacije za nadmetanje.	ponuditelji/natjecatelji imaju za dobivanje dokumentacije za nadmetanje manji od 80 % rokova za zaprimanje ponuda (u skladu s relevantnim odredbama).
5.	Izostanak objave – produljenih rokova za zaprimanje ponuda, ili – produljenih rokova za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje ^{xi} .	Članak 2. i članak 38. stavak 7. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. i članak 45. stavak 9. Direktive 2004/17/EZ	Rokovi za zaprimanje ponuda (ili zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje) produljeni su bez objave u skladu s relevantnim pravilima (tj. objave u SLEU-u ako je javna nabava obuhvaćena direktivama).	10 % Ispravak se može smanjiti na 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
6.	Slučajevi koji ne opravdavaju uporabu pregovaračkog postupka <u>s</u> prethodnom objavom poziva na nadmetanje.	Članak 30. stavak 1. Direktive 2004/18/EZ	Javni naručitelj sklapa ugovor o javnoj nabavi u pregovaračkom postupku nakon objave poziva na nadmetanje, ali taj postupak nije opravdan relevantnim odredbama.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
7.	Za sklapanje ugovora u području obrane i sigurnosti posebno obuhvaćenih Direktivom 2009/81/EZ, nedostatno	Direktiva 2009/81/EZ	Javni naručitelj sklapa ugovor o javnoj nabavi u području obrane i sigurnosti u natjecateljskom dijalogu ili pregovaračkom postupku bez objave	100 %. Ispravak se može smanjiti na 25 %, 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo / referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
	opravdanje za izostanak objave poziva na nadmetanje.		poziva na nadmetanje, pri čemu okolnosti ne opravdavaju upotrebu tog postupka.	nepravilnosti.
8.	Nenavođenje: – uvjeta sposobnosti u pozivu na nadmetanje, i/ili – kriterija za odabir ponude (i njihova ponderiranja) u pozivu na nadmetanje ili u dokumentaciji za nadmetanje.	Članci 36., 44., 45. do 50. i 53. Direktive 2004/18/EZ i prilozi VII. A (pozivi za javno nadmetanje: točke 17. i 23.) i VII. B (obavijesti o namjeri davanja koncesije za javne radove: točka 5.) tog Direktivi. Članci 42., 54. i 55. i Prilog XIII. Direktivi 2004/17/EZ	Pozivom za nadmetanje nisu određeni uvjeti sposobnosti. i/ili Kada ni u pozivu na nadmetanje niti u dokumentaciji za nadmetanje nisu dovoljno detaljno opisani kriteriji za odabir ponude te njihovo ponderiranje.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ako su uvjeti sposobnosti / kriteriji za odabir ponude navedeni u pozivu na nadmetanje (ili u dokumentaciji za nadmetanje, u pogledu kriterija za odabir ponude), ali nedovoljno detaljno.
9.	Nezakoniti i/ili diskriminacijski uvjeti sposobnosti i/ili kriteriji za odabir ponude utvrđeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje.	Članci 45. do 50. i 53. Direktive 2004/18/EZ Članci 54. i 55. Direktive 2004/17/EZ	Slučajevi u kojima su subjekti spriječeni dati ponudu zbog nezakonitih uvjeta sposobnosti i/ili kriterija za odabir ponude utvrđenih u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje. Na primjer: – obveza prethodnog postojanja poslovnog nastana ili predstavnika u zemlji ili regiji,	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
			– iskustvo ponuditelja u zemlji ili regiji.	
10.	Uvjeti sposobnosti nisu povezani s predmetom ugovora i nisu razmjerni predmetu ugovora.	Članak 44. stavak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 54. stavak 2. Direktive 2004/17/EZ	Može se dokazati da minimalne razine sposobnosti za određeni ugovor nisu povezane s predmetom ugovora niti su razmjerne predmetu ugovora, pri čemu se ne osigurava jednak pristup ponuditeljima ili to ima učinak stvaranja neopravdanih prepreka otvaranju javne nabave za tržišno natjecanje.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
11.	Diskriminirajuće tehničke specifikacije	Članak 23. stavak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 34. stavak 2. Direktive 2004/17/EZ	Određivanje tehničkih standarda koji su prespecifični i tako da se njima ne osigurava jednak pristup za ponuditelje ili imaju učinak stvaranja neopravdanih prepreka otvaranju javne nabave za tržišno natjecanje.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
12.	Nedostatna definicija predmeta ugovora	Članak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. Direktive 2004/17/EZ Predmeti C-340/02	Opis u pozivu na nadmetanje i/ili dokumentaciji za nadmetanje nedostatan je potencijalnim ponuditeljima/natjecateljima za određivanje predmeta ugovora.	10 % Ispravak se može smanjiti na 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti. U slučaju da provedeni radovi nisu objavljeni, na odgovarajući iznos

Br.	Vrsta nepravilnosti	Mjerodavno pravo / referentni dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
		(Komisija/Francuska) i C-299/08 (Komisija/Francuska)		primjenjuje se ispravak od 100 %.

2.2. Ocjena ponuda

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
13.	Izmjena uvjeta sposobnosti nakon otvaranja ponuda što je dovelo do pogrešnog prihvaćanja ponuditelja.	Članak 2. i članak 44. stavak 1. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. i članak 54. stavak 2. Direktive 2004/17/EZ	Uvjeti sposobnosti izmijenjeni su tijekom faze odabira što je dovelo do prihvaćanja ponuditelja koje nije trebalo prihvatiti da se poštovalo objavljene uvjete sposobnosti.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
14.	Izmjena uvjeta sposobnosti nakon otvaranja ponuda što je dovelo do pogrešnog odbijanja ponuditelja	Članak 2. i članak 44. stavak 1. Direktive	Uvjeti sposobnosti izmijenjeni su tijekom faze odabira što je dovelo do odbijanja ponuditelja koje je trebalo prihvatiti da se poštovalo objavljene uvjete sposobnosti.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
		2004/18/EZ Članak 10. i članak 54. stavak 2. Direktive 2004/17/EZ		nepravilnosti.
15.	Ocjena ponuditelja/natjecatelja upotrebom nezakonitih uvjeta sposobnosti ili kriterija za odabir ponude	Članak 53. Direktive 2004/18/EZ Članak 55. Direktive 2004/17/EZ	Tijekom ocjene ponuditelja/natjecatelja uvjeti sposobnosti upotrijebljeni su kao kriteriji za odabir ponude ili se kriterije za odabir ponude (ili odgovarajući potkriteriji ili ponderiranja) navedeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje nije poštovalo, što je dovelo do primjene nezakonitih uvjeta sposobnosti ili kriterija za odabir ponude. Primjer: Potkriteriji korišteni za sklapanje ugovora nisu povezani s kriterijima za odabir ponude u pozivu na nadmetanje / dokumentaciji za nadmetanje.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
16.	Nedostatak transparentnosti i/ili jednakog postupanja tijekom ocjene	Članci 2. i 43. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. Direktive 2004/17/EZ	Revizijski trag koji se osobito odnosi na ocjene dane svakoj ponudi nije jasan/opravan/transparantan ili ne postoji. i/ili Evaluacijsko izvješće ne postoji ili ne sadržava sve elemente koje se traži relevantnim odredbama,	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
17.	Izmjena ponude tijekom ocjene	Članak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. Direktive 2004/17/EZ	Javni naručitelj omogućava ponuditelju/natjecatelju izmjenu ponude tijekom ocjene ponuda	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
18.	Pregovori tijekom postupka javne nabave	Članak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. Direktive 2004/17/EZ	U kontekstu otvorenog ili ograničenog postupak javni naručitelj pregovara s ponuditeljima tijekom faze ocjenjivanja, što dovodi do znatne izmjene početnih uvjeta određenih u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.
19.	Pregovarački postupak s prethodnom objavom poziva na nadmetanje sa znatnom izmjenom uvjeta određenih u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje ^{xii} .	Članak 30. Direktive 2004/18/EZ	U kontekstu pregovaračkog postupka s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, početni uvjeti ugovora znatno su izmijenjeni, čime se opravdava objava novog nadmetanja.	25 % Ispravak se može smanjiti na 10 % ili 5 % ovisno o ozbiljnosti nepravilnosti.

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
20.	Odbijanje izuzetno niskih ponuda	Članak 55. Direktive 2004/18/EZ Članak 57. Direktive 2004/17/EZ	Čini se da su ponude izuzetno niske u odnosu na robu, radove ili usluge, ali javni naručitelj, prije nego što odbije te ponude, ne zahtijeva u pisanom obliku pojedinosti sastavnih elemenata ponude koje smatra bitnima.	25 %
21.	Sukob interesa	Članak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. Direktive 2004/17/EZ	Nadležno pravosudno ili upravno tijelo utvrdilo je sukob interesa ili na strani korisnika doprinosa koji plaća Unija ili na strani javnog naručitelja.	100%

2.3. Provedba ugovora

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
22.	Znatna izmjena elemenata ugovora određenih u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje ^{xiii} .	<p>Članak 2. Direktive 2004/18/EZ</p> <p>Članak 10. Direktive 2004/17/EZ</p> <p>Sudska praksa:</p> <p>predmet C-496/99 P, CAS Succhi di Frutta SpA, [2004.] ECR I-3801 stavci 116. i 118.</p> <p>predmet C-340/02, <i>Komisija protiv Francuske</i> [2004.] ECR I-9845</p> <p>predmet C-91/08, <i>Wall AG</i>, [2010.] ECR I-</p>	Bitni elementi sklapanja ugovora uključuju, ali nisu ograničeni na cijenu ^{xiv} , prirodu radova, rok dovršetka, uvjete plaćanja i korištene materijale. Uvijek treba za svaki pojedini slučaj napraviti analizu kako bi se utvrdio bitan element.	25 % iznosa ugovora plus vrijednost dodatnog iznosa ugovora proizašlog iz znatne izmjene elemenata ugovora.

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
		2815		
23.	Smanjenje područja primjene ugovora	Članak 2. Direktive 2004/18/EZ Članak 10. Direktive 2004/17/EZ	Ugovor je sklopljen u skladu s direktivama, ali je nakon toga slijedilo smanjenje područja primjene ugovora.	Vrijednost smanjenja područja primjene plus 25 % vrijednosti konačnog područja primjene (samo kada je smanjenje područja primjene ugovora znatno).
24.	Sklapanje dodatnih ugovora o radovima/uslugama/nabavi robe (ako to sklapanje predstavlja znatnu izmjenu početnih uvjeta ugovora ^{xv}) bez nadmetanja u izostanku jednog od sljedećih uvjeta – iznimna žurnost izazvana događajima koji se nisu mogli predvidjeti; – nepredviđena okolnost ^{xvi} za dopunske radove, usluge, nabavu robe.	Točka 1. podtočka (c) i točka 4. podtočka (a) članka 31. Direktive 2004/18/EZ	Glavni ugovor sklopljen je u skladu s relevantnim odredbama, ali je nakon njega slijedio jedan ili više dodatnih ugovora o radovima/uslugama/nabavi robe (bez obzira na to jesu li formalno sklopljeni u pisanom obliku) koji su sklopljeni tako da nisu u skladu odredbama direktiva, tj. odredbama povezanima s pregovaračkim postupcima bez objave razloga iznimne žurnosti izazvane događajima koji se nisu mogli predvidjeti ili sklapanja dodatnih ugovora o nabavi robe, radovima i uslugama.	100 % vrijednosti dodatnih ugovora. Kada ukupna vrijednost dodatnih ugovora o radovima/uslugama/nabavi robe (bez obzira na to jesu li formalno sklopljeni u pisanom obliku) koji su sklopljeni tako da nisu u skladu odredbama direktiva ne prelazi granične vrijednosti direktiva i 50 % vrijednosti početnog ugovora, ispravak se može smanjiti na 25 %.
25.	Dodatni radovi ili usluge koji prelaze graničnu vrijednost	Zadnji podstavak	Glavni ugovor sklopljen je u skladu s odredbama direktiva, ali je nakon njega	100 % iznosa koji prelazi 50 % vrijednosti

Br.	Vrsta nepravilnosti	Pravna osnova / referenti dokumenti	Opis nepravilnosti	Stopa ispravka
	utvrđenu u relevantnim odredbama	točke 4. podtočke (a) članka 31. Direktive 2004/18/EZ	slijedio jedan ili više dodatnih ugovora koji prelaze vrijednost početnog ugovora za više od 50 % ^{xvii} .	početnog ugovora.

ZAVRŠNE BILJEŠKE:

ⁱ Ugovori o javnoj nabavi ispod graničnih vrijednosti za primjenu direktiva i ugovori o javnim uslugama navedeni u Prilogu I. B Direktivi 92/50/EEZ, Prilogu XVI. B Direktivi 93/38/EEZ, Prilogu II. B Direktivi 2004/18/EZ i Prilogu XVII. B Direktivi 2004/17/EZ.

ⁱⁱ U kontekstu strukturnih fondova i Kohezijskog fonda napominje se sljedeće.

U „Smjernicama za provjere upravljanja koje trebaju provesti države članice nad operacijama koje se sufinanciraju iz strukturnih fondova i Kohezijskog fonda za programsko razdoblje 2007. – 2013.” (napomena COCOF-a 08/0020/04 od 5. lipnja 2008.) utvrđeno je stajalište Komisije o načinu organizacije provjera upravljanja kako bi se priječile i otkrile nepravilnosti u području javne nabave. Kako je navedeno u tom dokumentu, „*provjere bi trebalo provesti što je prije moguće nakon što dođe do konkretnog postupka jer je kasnije često teško poduzeti korektivne mjere*”.

Država članica obvezna je osigurati sukladnost odabira operacija za financiranje s primjenjivim pravilima EU-a i nacionalnim pravilima (članak 60. točke (a) – (b) i članak 61. točka (b) podtočka ii. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006), uključujući pravila koja se odnose na javnu nabavu:

a) Kada se nacionalnom kontrolom *ex-ante* otkrije da se postupkom nadmetanja korištenog za ugovor o javnoj nabavi krše pravila o javnoj nabavi i taj **ugovor još nije potpisan**, upravljačko bi tijelo trebalo preporučiti korisniku pokretanje novog nadmetanja koje je u potpunosti u skladu s navedenim pravilima ako novo nadmetanje ne dovodi to znatnih dodatnih troškova. U slučaju nepokretanja novog nadmetanja upravljačko tijelo ispravlja nepravilnost primjenom ovih smjernica ili strožih pravila definiranih na nacionalnoj razini.

b) Ako je nepravilnost otkrivena **nakon što je ugovor potpisan i operacija odobrena za financiranje** (u bilo kojoj fazi projektnog ciklusa), upravljačko tijelo ispravlja nepravilnost primjenom ovih smjernica ili strožih pravila definiranih na nacionalnoj razini.

- iii Ovisno o datumu pokretanja postupka za sklapanje ugovora, relevantne su sljedeće direktive: 86/665/EEZ, 92/50/EEZ, 93/36/EEZ, 93/37/EEZ, 93/38/EEZ, 92/13/EEZ, 2001/78/EZ, 2004/17/EZ, 2004/18/EZ. To je samo okvirni popis.
- iv Za razdoblje 2000. – 2006. „Smjernice o načelima, kriterijima i okvirnim rasponima koje će uprave Komisije primjenjivati prilikom određivanja financijskih ispravaka u skladu s člankom 39. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1260/1999” donesene su Odlukom Komisije C/2001/476. Sličan dokument donesen je za Kohezijski fond (vidi Odluku Komisije C/2002/2871).
- v Predmeti C-324/98 *Telaustria* [2000] ECR I-10745, stavak 62., C-231/03 *Coname*, [2005] ECR I-7287, stavci 16. do 19. i C-458/03 *Parking Brixen*, [2005] ECR I-8585, stavak 49.
- vi Konceptom „dostatnog stupnja oglašavanja” osobito se podrazumijevaju sljedeća razmatranja:
- a) Načela jednakog postupanja i nediskriminacije podrazumijevaju **obvezu transparentnosti** koja se sastoji od osiguranja, za potrebe potencijalnog ponuditelja, **stupnja oglašavanja koji je dostatan da se omogući podlijevanje ugovora tržišnom natjecanju**. Obvezom transparentnosti zahtijeva se da **poduzeće koje se nalazi u drugoj državi članici može imati pristup odgovarajućim informacijama u pogledu ugovora prije njegove dodjele** tako da, ako tako zaželi, **može izraziti interes za dobivanje ugovora**.
- b) Za pojedinačne slučajeve kada, zbog određenih okolnosti kao što je vrlo skroman gospodarski interes, sklapanje ugovora ne bilo u interesu gospodarskih subjekata koji se nalaze u drugim državama članicama. U tim slučajevima učinke temeljnih sloboda treba smatrati previše nesigurnima i neizravnima kako bi se zajamčila primjena standarda proizašlih iz primarnog prava Zajednice i stoga nema razloga za primjenu financijskih ispravaka.
- Pojedinačni naručitelji odgovorni su za odlučivanje bi li planirano sklapanje ugovora moglo biti u interesu gospodarskih subjekata koji se nalaze u drugim državama članicama. Prema mišljenju Komisije, tu odluku treba temeljiti na ocjeni pojedinačnih okolnosti slučaja, kao što su predmet ugovora, njegova procijenjena vrijednost, specifičnosti predmetnog sektora (veličina i struktura tržišta, trgovinske prakse itd.) i zemljopisni položaj mjesta izvršenja ugovora.
- vii Vidi odluku u predmetu C-570/03, *Komisija protiv Irske*, [2007.] ECR I-9777, stavak 32.
- viii Predmet T-384/10, *Španjolska/Komisija (GIASA)*, SL C 225, 3.8.2013., str. 63. – 63.
- ix Za ugovore koji nisu (ili nisu u potpunosti) obuhvaćeni direktivama, postoji potreba za određivanjem postojanja određenog prekograničnog interesa ili povrede nacionalnog zakonodavstva o javnoj nabavi. Za više o tom pitanju vidi odjeljak 1.2.2 ovih smjernica. Ako postoji prekogranični interes ili povreda nacionalnog prava, postoji potreba za određivanjem koju je razinu objavljivanja trebalo primijeniti u tom slučaju. U tom kontekstu, kako je navedeno u odjeljku 2.1.1., interpretativne komunikacije Komisije

br. 2006/C 179/02 obvezom transparentnosti zahtijeva se da poduzeće koje se nalazi u drugoj državi članici ima pristup odgovarajućim informacijama u pogledu ugovora prije njegova sklapanja tako da bi, ako tako zaželi, bilo u mogućnosti dostaviti ponudu ili izraziti interes za dobivanjem ugovora. U praksi to znači da je poziv na nadmetanje objavljen na nacionalnoj razini (u skladu s nacionalnim zakonodavstvom ili pravilima u tom pogledu) ili da se poštovalo osnovne standarde za oglašavanje ugovora. Vidi više pojedinosti o tim standardima u odjeljku 2.1 navedene interpretativne komunikacije Komisije.

^x Ti se rokovi primjenjuju na ograničene postupke i pregovaračke postupke s objavom poziva na nadmetanje.

^{xi} Ti se rokovi primjenjuju na ograničene postupke i pregovaračke postupke s objavom poziva na nadmetanje.

^{xii} Ograničeni stupanj fleksibilnosti može se primijeniti na izmjene ugovora nakon njegova sklapanja, čak i kada ni ta mogućnost niti relevantna detaljna pravila za provedbu nisu predviđena na jasan i precizan način u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji za nadmetanje (vidi točku 118. predmeta Europskog suda C-496/99, *Succhi di frutta*). Kada ta mogućnost nije predviđena u dokumentaciji za nadmetanje, izmjene se ugovora prihvaćaju ako nisu znatne. Izmjena se smatra znatnom:

- (a) ako javni naručitelj uvodi uvjete kojima bi se, da su bili dio početnog postupka nadmetanja, omogućilo prihvaćanje i drugih ponuditelja osim onih koji su prihvaćeni;
- (b) ako se izmjenom omogućuje sklapanje ugovora ponuditelju koji nije prihvaćen na početku;
- (c) ako javni naručitelj proširuje područje primjene ugovora tako da se njime obuhvaćaju radovi/usluge/roba koja nije prvotno obuhvaćena;
- (d) ako se izmjenom mijenja ekonomska ravnoteža u korist izvoditelja na način koji nije predviđen početnim ugovorom.

^{xiii} Vidi prethodnu završnu bilješku xii.

^{xiv} Trenutačno jedina izmjena početne cijene koju Sud ne smatra znatnom odnosi se na smanjenje cijene za 1,47 i 2,94 % (vidi točke 61. i 62. predmeta C-454/06, *Pressetext*). U predmetima T-540/10 i T-235/11 Sud je prihvatio financijske ispravke za izmjene manje od 2 % početne cijene.

^{xv} Vidi prethodnu završnu bilješku xii.

^{xvi} Koncept „nepredviđene okolnosti” treba tumačiti uzimajući u obzir što je pažljiv javni naručitelj trebao predvidjeti (npr. nove zahtjeve koji proizlaze iz donošenja novog zakonodavstva EU-a ili nacionalnog zakonodavstva ili tehničke uvjete koje se nije moglo predvidjeti unatoč tehničkim ispitivanjima na kojima se temelji nacrt te provesti u skladu s trenutačnim stanjem). Dodatni radovi/usluge/nabava robe prouzročeni nedovoljnom pripremom ponude/projekta ne mogu se smatrati „nepredviđenim okolnostima”. Vidi predmete T-540/10 i T-235/11 (prethodno navedene)

^{xvii} Nema ograničenja u slučaju Direktive 2004/17/EZ. Za izračun praga od 50 % javni naručitelji uzimaju u obzir dodatne radove/usluge. Vrijednost tih dodatnih radova/usluga ne može se nadoknaditi vrijednošću otkazanih radova/usluga. Iznos otkazanih radova/usluga ne utječe na izračun granične vrijednosti od 50 %.